

ANALYSIS OF THE STAGES OF FORMATION AND CURRENT STATE OF RECREATIONAL AREAS IN THE TASHKENT REGION

Zokirova L.PhD -doctoral student of a-Tashkent University of Architecture and construction

АНАЛИЗ ЭТАПОВ ФОРМИРОВАНИЯ И СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ РЕКРЕАЦИОННЫХ ТЕРРИТОРИЙ ТАШКЕНТСКОЙ ОБЛАСТИ

Зокирова Л.А.-докторант PhD Ташкентского архитектурно-строительного университета

TOSHKENT VILOYATIDA REKREATSIYA HUDUDLARINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI

Zokirova L.A.-Toshkent Arxitektura-Qurilish Universiteti PhD doktoranti

Kirish. Rekreatsiya hududlari insonlarning salomatligini tiklash, psixologik dam olish va madaniy-ma'naviy ehtiyojlarini qondirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonning geografik va iqlimiy xususiyatlari, boy tabiiy va tarixiy merosi, ayniqsa, Toshkent viloyatining janubiy qismlarida joylashgan hududlarda rekreatsiya imkoniyatlarini kengaytirishga katta zamin yaratadi.

Bo'stonliq, Parkent, Qibray, Zangiota tumanlari va Chirchiq shahri rekreatsiya resurslari jihatidan boy bo'lib, ularning geografik joylashuvi, tabiiy resurslari va transport infratuzilmasi ichki va tashqi turizm rivojida alohida o'rin tutadi. Ushbu maqolada ushbu tumanlardagi rekreatsiya hududlarining holati, imkoniyatlari va muammolari chuqur tahlil qilinadi.

Asosiy qism

1. Tabiiy-geografik sharoit va rekreatsiya resurslari

Toshkent viloyatining janubiy hududlari quyidagi o'ziga xosligi bilan ajralib turadi:

- Bo'stonliq tumani – Chimyon, Beldersoy kabi tabiiy dam olish zonalari bilan mashhur. Bu yerda tog'li landshaft, o'rmonzorlar va sofliqi saqlangan havo rekreatsion imkoniyatlarni kuchaytiradi. Qishda chang'ichi turizmi, yozda esa ekoturizm, alpinistik sayohatlar mashhur.

- Parkent tumani – Zarkent, Qiziltog‘, Qizilsoy kabi hududlar ekoturizm uchun qulay. Tabiiy go‘zalligi va ilmiy ob‘yektlar (masalan, Quyosh fizikasi observatoriyasi) mavjudligi ilmiy va ekologik turizm yo‘nalishlarini rivojlantirish imkonini beradi.

- Qibray va Zangiota tumanlari – Toshkent shahri bilan bevosita yaqin joylashuvi bu hududlarni “shahar atrofi turizmi” uchun eng maqbul zonalarga aylantiradi. Bu yerda agro-turizm, oilaviy dam olish bog‘lari va sanatoriylar keng rivojlangan.

- Chirchiq shahri – Asosan sanoat markazi bo‘lsa-da, tog‘li zonasida sog‘lomlashtirish va ekologik dam olish maskanlari mavjud. Chirchiq daryosi va uning irmoqlari suv resurslari sifatida rekreatsiya uchun qulaylik yaratadi.

2. Infratuzilma va xizmatlar darajasi: Janubiy tumanlardagi asosiy rekreatsiya maskanlari yo‘llar, turar joylar, ovqatlanish va tibbiy xizmatlar bilan nisbatan ta‘minlangan bo‘lsa-da, ayrim joylarda:

- transport yo‘llari nosoz;
- mehmonxonalar soni va sifati yetarli emas;
- axborot-marquzlashtirish xizmatlari (gidlar, xaritalar) yetarlicha yo‘lga qo‘yilmagan.

Bu esa xorijiy turistlar oqimini cheklab qo‘ymoqda.

3. Ekologik holat va muammolar: Turizm oqimi ortgani sayin ekologik yuklama ham oshmoqda va quyidagi muammolar dolzarbligicha qolmoqda:

- Chiqindilarni boshqarish tizimi sust;
- Mahalliy flora va faunaga zarar yetkazuvchi faoliyatlar kuzatilmoqda;
- Suv resurslaridan samarasiz foydalanilmoqda.

Ushbu muammolar barqaror turizm tamoyillari asosida hal etilishi zarur.

Xulosa va takliflar: Toshkent viloyati janubiy tumanlari O‘zbekistonning eng salohiyatli rekreatsiya hududlaridan biri sanaladi. Biroq mavjud imkoniyatlardan to‘liq foydalanilmayapti. Quyidagi takliflar amalga oshirilsa, bu hududlar nafaqat ichki, balki xalqaro miqyosdagi rekreatsiya markazlariga aylanishi mumkin:

1. Har bir tuman bo‘yicha rekreatsiya zonasi xaritalari ishlab chiqilishi va axborot tizimlari yaratish;
2. Turizm obyektlarida ekologik standartlar joriy etilishi;
3. Davlat-xususiy sheriklik asosida zamonaviy turizm infratuzilmasini rivojlantirish;
4. Mahalliy aholi ishtirokini kuchaytirish orqali ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishish;

5. Rekreatsiya resurslaridan barqaror va muvozanatli foydalanish siyosatini ishlab chiqish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi statistik ma’lumotlari, 2024.
2. “O‘zbekiston geografiyasi” o‘quv qo‘llanmasi. T.Toshboev, A.Usmonov – T.: 2022.
3. Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish qo‘mitasi materiallari, 2023.
4. Toshkent viloyati hokimligi rasmiy sayti: www.toshvil.uz
5. Geografiya va tabiiy resurslar ilmiy jurnali, №2, 2023.